

PROJECTE LINGÜÍSTIC

CEE FONT DEL LLEÓ

Data aprovació: 25/01/19

Data revisió: 22/11/19

Índex

1. Justificació.	3
2. Anàlisi del context.	3
2.1. Presentació de l'escola.	
2.2. Anàlisi del context sociolingüístic.	
3. Ús de la llengua a l'escola.	5
3.1. A nivell d'escola.	
3.2. A nivell de context.	
4. Criteris metodològics i organitzatius per a l'aprenentatge. de les llengües. Recursos.	7
4.1. Àmbit metodològic i organitzatiu.	
4.2. Recursos.	
5. Oferta de llengües estrangeres.	9
6. Sistemes de Comunicació Augmentatius i Alternatius de Comunicació.	11
7. La qualificació professional dels docents.	13
8. Difusió del Projecte Lingüístic de Centre.	14
9. Bibliografia.	14
10. Glossari	15

1. Justificació

El Projecte Lingüístic de Centre és un document que forma part del Projecte Educatiu del Centre i d'acord amb el que estableix la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, defineix el tractament que es fa de les llengües al centre i inclou els aspectes relatius a l'ensenyament i a l'ús de les llengües, tenint en compte:

- a) El tractament del català com a llengua vehicular i d'aprenentatge,
- b) El procés d'ensenyament i d'aprenentatge del castellà,
- c) Les diverses opcions amb relació a les llengües estrangeres,
- d) Els criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües, tant globalment com individualment, a la realitat sociolingüística del centre, i
- e) La continuïtat i la coherència educatives, pel que fa als usos lingüístics, en els serveis escolars i en les activitats organitzades per les associacions de mares i pares d'alumnes.

A continuació us presentem el Projecte Lingüístic de l'escola Font del Lleó, un centre d'educació especial de Reus, que acull alumnes des dels 3 als 21 anys amb algun tipus de necessitat educativa especial.

Per a realitzar aquest Projecte Lingüístic hem tingut molt present la realitat de l'escola i les necessitats dels nostres alumnes i les famílies.

2. Anàlisi del context

2.1. Presentació de l'escola

L'escola Font del Lleó és un centre d'educació especial de recent creació – setembre de 2014- ubicat al municipi de Reus, al Barri Gaudí, i dins la zona educativa d'aquest barri: hi ha la llar d'infants La Ginesta, dos centres d'educació infantil i primària (Ciutat de Reus i Mowgli), l'IES Gaudí i l'IMFE Mas

Carandell. El municipi compta també amb dos centres més d'educació especial, cadascuna d'elles de titularitat diferent: CEE Nostra Sra del Mar (concertada) i CEE Alba (pública depenent de la Diputació).

La nostra escola, que atén alumnes de la ciutat de Reus i de les comarques del Baix Camp i Priorat.

Té com a eixos centrals d'actuació - definits al Projecte Educatiu de Centre – afavorir l'autonomia i la comunicació dels nostres alumnes, així com el treball de tota la part emocional i habilitats socials; l'acompanyament a les famílies, la integració/inclusió dels nostres alumnes i el foment del treball en xarxa.

2.2. Anàlisi del context sociolingüístic

A nivell d'alumnat, els nostres alumnes presenten necessitats educatives especials derivades de discapacitats psíquiques, discapacitats físiques, trastorns greus de la conducta, situacions socials desfavorides, TGD o retards maduratius globals. Un elevat percentatge dels nostres alumnes presenten moltes dificultats en el llenguatge i comunicació, amb la qual cosa cal utilitzar diferents sistemes de comunicació per tal de facilitar i/o millorar la parla i la comunicació.

A nivell familiar, el context sociolingüístic és molt divers ja que un elevat percentatge de famílies no són catalanoparlants i no el coneixen ni el parlen. La llengua més emprada per les famílies és el castellà –tot i que hi ha unes quantes famílies que tampoc l'entenen ni el parlen-.

Tots els docents del centre són bilingües i tenen com a mínim els coneixements de català que exigeix el Departament d'Educació, és a dir nivell C de català. El nivell de coneixement de la llengua anglesa, en general, és un nivell bàsic-mitjà.

3. Ús de la llengua a l'escola

La llengua vehicular a l'escola és el català, sempre respectant la procedència de les nostres famílies i la seva llengua materna o llengua amb què s'expressen, comprenen millor.

El nostre projecte lingüístic té en compte aquests aspectes:

-L'ús del català com a llengua vehicular i d'aprenentatge normalment emprada en totes les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites, exposicions dels professors, material didàctic físic i virtual, llibres de text i activitats d'aprenentatge i avaluació, reunions, informes, comunicació i interacció entre docents i alumnes i en la formació.

-L'ús habitual de la llengua catalana en les activitats administratives i comunicacions entre el centre i l'entorn, sense perjudici del que diuen els articles 16.4 i 16.5 de la Llei d'educació.

Segons el DECRET 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, els objectius per tractar l'ensenyament i aprenentatge de les llengües i la comunicació a l'escola són:

- Desenvolupar l'autonomia dels alumnes a través de l'assoliment de les competències lingüístiques bàsiques, per poder-se comunicar de manera eficaç amb ajuda de SAACs, oralment i/o per escrit amb els altres.
- Ser capaç de comprendre missatges orals o a través dels SAAC en una situació comunicativa entre iguals o amb l'adult.
- Expressar i comunicar sentiments, fets, vivències i desitjos oralment o amb l'ajuda de diferents suports, com ara els SAAC o altres tipus de comunicació gestual.
- Valorar la lectura, i l'hàbit lector, com una activitat bàsica per gaudir de la llengua.

Degut a les dificultats dels nostres alumnes a l'escola tenim una línia de treball on totes les professionals fem servir una metodologia de treball unificada per tal

d'abordar les dificultats en la comunicació i el llenguatge. Posem èmfasi en la introducció de sistemes augmentatius i alternatius de la comunicació en aquells alumnes que no en tenen i que tenen altes dificultats en la comunicació; així com metodologies diverses (TEACCH) que ajuden a adquirir o potenciar les seves competències comunicatives –comunicació i/o el tractament de la llengua-. També prioritzem l'atenció primerenca, donant-los opcions comunicatives des de ben petits.

3.1. A nivell d'escola

Totes les comunicacions a nivell d'escola es realitzen en català; però a nivell d'aula el català no és la única llengua que conviu, ja que es respecten les llengües maternes dels alumnes i, per tant les produccions dels alumnes amb aquestes. És a dir és proporciona feedback en català, o bé, en la mateixa llengua materna –castellà- en les produccions orals dels alumnes sense cap mena d'inconvenient ja que el nostre objectiu és que els alumnes es comuniquin.

3.2. A nivell de relació amb l'entorn

La llengua vehicular de comunicació amb l'entorn (Ajuntament, Serveis educatius, entitats...) és el català.

A l'hora de comunicar-se amb les famílies, tot i que la llengua vehicular de l'escola és el català, si és necessari, degut a les característiques de les famílies, les comunicacions es realitzaran en castellà ja que es vol garantir la correcta comprensió de la informació que se li fa arribar ja sigui oral o per escrit.

Les actuacions que duu a terme l'escola amb les famílies són:

- Posar a disposició de les famílies el servei de mediació de llengües estrangeres de l'Ajuntament de Reus.
- Les comunicacions escrites entre escola-família es fan en català i castellà.

- Ajuda des de l'escola per a complimentar documentació i tramitar ajudes.

4. Criteris metodològics i organitzatius per a l'aprenentatge de les llengües. Recursos.

4.1. Àmbit metodològic i organitzatiu

L'aprenentatge i tractament de la llengua i la comunicació a l'aula es fa, en alguns casos, de manera globalitzada ja que la diversitat de dificultats comunicatives i de llenguatge de la majoria dels alumnes ho requereix. Per aquest motiu podem diferenciar dues tipologies d'alumnes, els alumnes curriculars i els no curriculars.

Amb els alumnes no curriculars treballem la llengua i la comunicació amb un aprenentatge globalitzat, on s'aprèn la llengua a través de les activitats de qualsevol àmbit del dia a dia a l'escola, com ara les rutines, activitats manipulatives, jocs, cançons, etc. Aquests alumnes duen a terme els processos d'ensenyament i aprenentatge a les aules de manera molt planificada i estructurada, la qual cosa els permet interioritzar tots els continguts de manera repetitiva.

Les activitats d'ensenyament aprenentatge dels alumnes no curriculars estan acompanyades del màxim nombre de situacions comunicatives -tant la comunicació oral com la escrita, acompanya i condueix totes les rutines, activitats i moments d'aprenentatge i convivència a l'escola- per a què els alumnes interioritzin el llenguatge i tinguin espai per expressar-se i utilitzar-lo.

Per tant la llengua i la comunicació es treballen de manera globalitzada en el dia a dia dels alumnes per aconseguir, conjuntament amb l'objectiu principal dels aprenentatges, proporcionar estratègies als alumnes per la seva autonomia.

Així mateix, tal com trobem al currículum el desenvolupament de la competència comunicativa no ha de ser un aprenentatge exclusiu de l'àrea de

llengua. Ja que la llengua i la comunicació són la base de la captació, elaboració i comunicació del coneixement, totes les àrees esdevenen també responsables del desenvolupament de les capacitats comunicatives dels alumnes. És a dir, totes les àrees s'han de comprometre des de la seva especificitat i des de les maneres peculiars d'explicar el món en la construcció de les competències de comunicació.

Els alumnes els quals aprenen els continguts de manera curricular, és a dir, més propera a la proposta del currículum dediquen entre 5-6 hores setmanals als coneixements de llengua. Aquest treball de les llengües es realitza a partir de desdoblaments per nivells, en petit grups. Els tallers de lectura també són molt importants per ajudar a interioritzar les funcionalitats de la llengua i la comunicació i el gaudir de la pròpia lectura. Aquests alumnes destinen entre 1,5h a 2 hores setmanals al taller de lectura, depenent del grup.

4.2. Recursos

Els pictogrames tenen una gran importància a nivell de centre ja que els trobem molt presents tant dins com fora de les aules. És un recurs que complementa el llenguatge oral i escrit amb els quals els alumnes treballen i conviuen en el context escolar. Donades les necessitats educatives i lingüístiques dels nostres alumnes el centre està pictografiat, és a dir, s'han senyalitzat els diferents espais de l'escola amb els pictogrames com a sistema de símbols per que tots els alumnes puguin identificar els espais.

Altres iniciatives que es duen a terme a l'escola i recursos de què disposa l'escola per a fomentar el treball de les llengües són:

- Mestra d'Audició i Llenguatge (Mall)
- Mostra de teatre del Baix Camp
- Mostra de lectura en veu alta
- Representació de cançons, contes a companys d'altres aules
- Impuls de la biblioteca escolar i biblioteca a l'aula.
- Adaptació de contes amb pictogrames

5. Oferta de llengües estrangeres

Per entendre com es tracta l'ensenyament-aprenentatge de la primera llengua estrangera al centre s'ha de tenir en compte el context sociolingüístic i les necessitats educatives especials dels alumnes. Ja que la gran majoria de l'alumnat de l'escola tenen dificultats amb la parla o bé en la comunicació, aquest ensenyament de la primera llengua estrangera s'ha d'abordar de manera adaptada a les necessitats lingüístiques i educatives dels alumnes del centre.

L'ensenyament aprenentatge de la llengua anglesa al centre es fa de manera indirecta i molt atractiva pels alumnes. És a dir, es treballa l'anglès dins l'àrea de música a través de la dimensió de comunicació oral, utilitzant cançons i ritmes, missatges d'ús habitual per exemple rutines, salutacions o bé presentant vocabulari divers que ja coneixen.

D'aquesta manera l'aprenentatge es duu a terme a partir de l'ús de les tecnologies digitals, ja que ajuda a facilitar la comunicació i, a més a més facilita i dona suport a la comprensió, l'expressió i la interacció orals entre els alumnes. Els suports digitals permeten presentar els materials i recursos de forma atractiva, dinàmica i motivadora als alumnes a través de cançons, vídeos i flashcards que poden manipular i veure projectats a la pissarra digital.

Situem la llengua estrangera principalment en l'àmbit artístic dins de l'àrea de música i dansa ja que treballem l'anglès des de la **dimensió interpretació i producció**. Es volen prioritzar les competències pròpies d'aquesta dimensió respecte les pròpies de l'àmbit lingüístic. Aquesta dimensió inclou les competències que permeten que una persona s'expressi, interpreti, es comuniqui i gaudeixi utilitzant els llenguatges de les arts. Amb el seu domini, l'alumne podrà compartir sentiments, idees i experiències estètiques mitjançant la realització de produccions artístiques i la interpretació d'obres musicals o escèniques.

Així doncs l'aprenentatge de l'anglès com a primera llengua estrangera a través de l'educació artística a l'educació primària té per objectiu desenvolupar les competències perceptives i d'expressió que permetin als alumnes comprendre

el seu entorn i els mons artístics i culturals i adquirir eines per comunicar-se amb els llenguatges de les arts. Aquest aprenentatge es durà a terme a partir del treball i aplicació d'aquestes tres competències específiques de l'àmbit artístic:

- *“COMPETÈNCIA 5: Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.*
- *COMPETÈNCIA 6 : Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.*
- *COMPETÈNCIA 7: Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic, per expressar-se, interpretar i comunicar-se. “*
(DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT, 2017)

Els continguts de comunicació oral de llengua estrangera que es volen introduir són els següents:

- *“Comprensió de missatges quotidians d'intercanvi social —saludar, acomiadar-se, presentar-se—, i missatges d'ús habitual a l'aula: la data, el temps, l'assistència, localització d'objectes.*
- *Reconeixement i identificació de mots i textos orals breus acompanyats de suport visual i/o audiovisual.*
- *Comprensió global d'un text oral d'estructura repetitiva, amb un contingut fàcil d'entendre i de predir amb ajut d'elements gestuals i icònics. “*
(DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT, 2017)

Els Continguts d'educació literària que es plantegen introduir:

- *“Comprensió de textos literaris senzills d'estructura repetitiva (contes, poemes, cançons...), preferiblement amb suport àudio.*
- *Actitud receptiva cap a persones que parlen una altra llengua i tenen una cultura diferent a la pròpia.” (DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT, 2017)*

Els continguts que es preveuen treballar dins l'àmbit artístic, concretament en la dimensió d'interpretació i producció són:

- *“Produccions artístiques corporals.*

- *Expressió artística d'emocions, experiències, desitjos*
- *Interpretació individual i col·lectiva musical i corporal. “ (DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT, 2017)*

6. Sistemes de Comunicació Augmentatius i Alternatius de Comunicació: SAACs

Els **Sistemes Augmentatius i Alternatius de Comunicació (SAAC)** són formes d'expressió diferents al llenguatge parlat, que tenen com objectiu augmentar (augmentatius) i/o compensar (alternatius) les dificultats de comunicació i llenguatge de moltes persones amb discapacitat.

La comunicació i el llenguatge són essencials per a tot l'ésser humà, per relacionar-se amb els demés, per aprendre, per a gaudir i per participar en la societat i avui en dia, gràcies a aquests sistemes, no s'han de veure frenats a causa de les dificultats en el llenguatge oral. Per aquesta raó, totes les persones, siguin nens, joves, adults o persones grans, que per qualsevol causa no han adquirit o han perdut un nivell de parla suficient per comunicar-se de forma satisfactòria, necessiten utilitzar un SAAC.

Entre les causes que poden fer necessari l'ús d'un SAAC trobem la paràlisi cerebral (PC), la discapacitat intel·lectual, els trastorns de l'espectre autista (TEA), les malalties neurològiques tals com l'esclerosi lateral amiotròfica (ELA), l'esclerosi múltiple (EM) o el Parkinson, les distròfies musculars, els traumatismes cranioencefàlics, les afàsies, o les pluridiscapacitats de tipologies diverses, entre moltes d'altres.

La **Comunicació Augmentativa i Alternativa (CAA)** no és incompatible sinó complementària a la rehabilitació de la parla natural, i a més, pot ajudar a l'èxit de la mateixa quan aquest és possible. No s'ha de dubtar, doncs, en introduir-la a edats primerenques, tan aviat com s'observin dificultats en el desenvolupament del llenguatge oral, o poc després de que qualsevol accident o malaltia hagi provocat el seu deteriorament. No existeix cap evidència de que

l'ús de CAA inhibeix o interfereixi en el desenvolupament o la recuperació de la parla.

La Comunicació Augmentativa i Alternativa inclou diversos **sistemes de símbols**, tant gràfics (fotografies, dibuixos, pictogrames, paraules o lletres) com gestuals (mímica, gestos o signes manuals) i, en el cas dels primers, requereix també l'ús de **productes de suport**. Els diversos sistemes de símbols s'adapten a les necessitats de persones amb edats i habilitats motrius, cognitives i lingüístiques molt dispars.

Alguns dels **productes de suport per a la comunicació** dels quals gaudim a l'escola són recursos no tecnològics, com els taulers i els llibres de comunicació o monogràfics d'activitats específiques. També existeixen d'altres recursos tecnològics.

Per accedir als ordinadors, comunicadors, o llibres de comunicació existeixen diverses estratègies i instruments denominats genèricament **estratègies i productes de suport per a l'accés**, com poden ser els punters, els teclats i ratolins adaptats o virtuals o els commutadors.

Els SAAC que podem trobar a l'escola són:

- Els horaris de grup classe, tires d'horaris individualitzats.

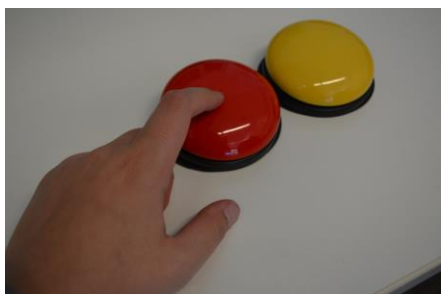
Horario Lunes Aula 1

	 09:00	 09:30	 10:00	 10:30	 11:00	 11:30	 12:00
 LUNES	 ASAMBLEA	 LEER	 ESCRIBIR	 PINTAR	 RECREO	 CONTAR	 JUGAR

- Els comunicadors i llibretes de comunicació.

- Els commutadors, digitals i visuals.

7. La qualificació professional dels docents

Els docents de l'escola gaudeixen d'una bona formació en estratègies comunicatives ja que aquest és el veritable llenguatge útil a l'escola, el que permet la comunicació amb els alumnes.

Cada curs es duen a terme formacions en centre enfocats a l'aprenentatge i l'ús de diferents Sistemes Alternatius i Augmentatius de Comunicació.

Els docents de l'escola també participen en formacions, tallers que s'ofereixen en el Pla de formació de zona, a més de formació en entitats privades.

8. Difusió del Projecte Lingüístic de Centre.

D'acord amb la línia del Govern de transparència, i segons l'establert en els documents per a l'organització i funcionament de centre, cal fer difusió del Projecte Lingüístic a tota la comunitat educativa, així com facilitar l'accés a aquest document a tota que estigui interessada en conèixer el funcionament de l'escola.

El centre té establerts diferents mecanismes de difusió interna i externa:

- Presentació al Claustre del Projecte Lingüístic.
- Presentació al Consell Escolar del Projecte Lingüístic.
- Accés al document per part del Claustre de l'escola des del Drive
- Accés al document, si es sol·licita, en format paper.
- Publicació del Projecte Lingüístic a la web del centre (web en elaboració)

9. Bibliografia

- Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar.
- Ofensiva de País a favor de l'èxit escolar.
- Model Lingüístic del Sistema Educatiu Català.
- Estatut d'Autonomia de Catalunya.
- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'Educació.
- Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'Autonomia dels centres educatius.
- Documents per a l'organització i funcionament de centre: instruccions d'inici de curs.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT, G. (2017). *CURRICULUM EDUCACIÓ PRIMÀRIA*. 1st ed. [ebook] Servei de Comunicació i Publicacions. Available at: <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/primaria/curriculum/> [Accessed 1 Jan. 2019]

10. GLOSSARI PER ORDRE D'APARICIÓ EN EL TEXT

IES: Institut d'Educació Secundària

IMFE: Institut Municipal de Formació i Empresa

CEE: Centre d'Educació Especial

TGD: Trastorn General del Desenvolupament

SAAC: Sistemes Augmentatius i Alternatius de Comunicació

TEACCH: Treatment and Education of Autistic related Communication Handicapped Children

MALL: Mestra d'audició i llenguatge

PC: Paràlisi Cerebral

TEA: Trastorn de l'Espectre Autista

ELA: Esclerosi Lateral Amiotròfica

EM: Esclerosi Múltiple

CAA: Comunicació Augmentativa i Alternativa